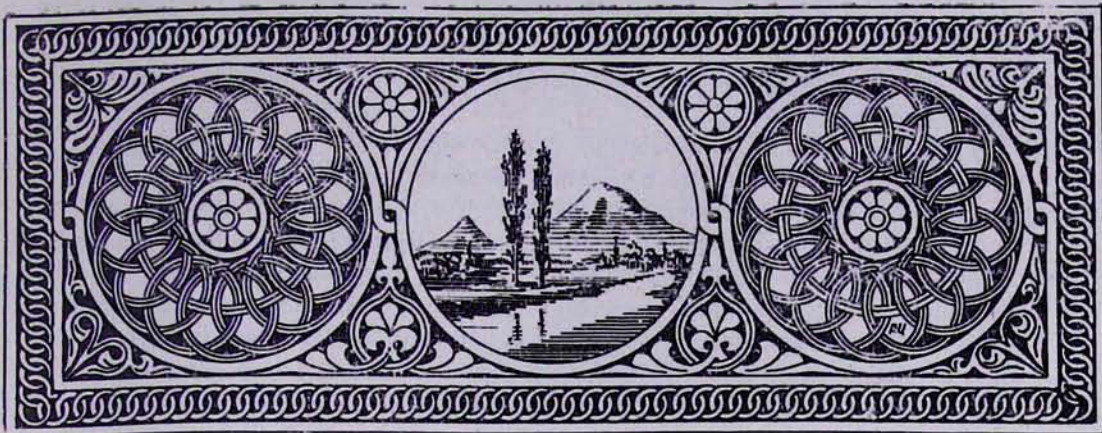

ԵՐԶԱՆԿԱՀԻՇԱՏԱԿ Տ. ԳԵՎՈՐԳ Ե ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ՍՐԲԱՏԱՌԻ ԿՈՆԴԱԿԸ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ
Ս. ԷԶՄԻԱԾՆՈՒՄ ԳԵՐԱԳՈՒՅՆ ՀՈԳԵՎՈՐ
ԽՈՐՀՈՒՐԻ ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

ԳԵՐՈՐԳ ԾԱՌԱՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ ԱՆՀԱՄԱՆԵԼԻ ԿԱՄՕՔՆ
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԱՊԵՏ ԵՒ ԿԱԹՈՒԴԻԿՈՍ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՀԱՄԱԶԳԱԿԱՆ ՆԱԽԱՄԵԾԱՐ ԱԹՈՌՈՑ
ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՍՐԲՈՅ
ԿԱԹՈՒԴԻԿԵ ԷԶՄԻԱԾՆԻ

Ամենապատիւ պատրիարքի Հայոց Երուսաղէմի Տ. Եղիշէ Արքեպիսկոպոսի Դուրեան, Գերաշնորհ Պատրիարքական Տեղապահի հայոց Կ. Պոլսոյ Տ. Գեորգ Արքեպիսկոպոսի Արսլանեան, կենտրոնական վարչութեան Ազգային ժողովոյ Հայոց Կ. Պոլսոյ, Գերաշնորհ Առաջնորդաց, Արքեպիսկոպոսաց և Եպիսկոպոսաց, Արժանապատիւ հոգևոր հովուաց, քահանայից և ամենայն հոգևորականաց, թեմական խորհրդոց, վարչութեանց, հոգաբարձութեանց և խորհրդոց եկեղեցեաց Հայոց, հարապատ որդւոց Մայր Աթոռոյս ողջոյն և օրհնութիւն հայրապետական:

Առաքելական Ս. Եկեղեցի Հայաստանեայց լընթացս բազմադարեան գոյութեան իւրոյ պահեալ է անխախտ զոգի ժողովրդական և ազգն Հայոց, որ ցրուեալ կայ ի սփիւռս աշխարհի, լցեալ գոլով ջերմեռանդ հաւատով, յուսով և սիրով առ ազգային բազմաշարժար Եկեղեցին իւր, ընտրեալ է զամենայն պաշտօնեայս իւր, սկսեալ ի Հայրապետէն հանուրց Հայոց մինչև զվերջին սպասատրն Եկեղեցոյս, նոյնպէս և զամենայն վարչութիւնս, զխորհուրդս և զհոգաբարձութիւնս, ազատ և անկաշկանդ կամօք իւրովք: Եւ դարաւոր ընտրողական և ժողովրդական ոգին և ուղղութիւն այդ լեալ է հանապազ խարիսխ միութեան և աղբիւր կենսունակութեան Ս. Եկեղեցոյս Հայոց և զօրեղ հիմնա-

պատճառ ազգային մտաւոր և բարոյական-կրօնական յառաջդիմութեան ժողովրդեան մերոյ:

Ի սկիզբն ինն և տասներորդ դարու երկրամասն Հայաստան աշխարհիս, որպէս և Մայր Աթոռ Սբ. Էջմիածին, անկանելով ընդ իշխանութեամբ միապետական Ռուսիոյ, դժբախտաբար թուլացան և նսեմացան ընտրողական սկզբունք և ժողովրդական ոգի աստ առ մեկ ընդ ճնշմամբ քաղաքական իշխանութեան և կաշկանդմամբ «Պօլօժենիա» կոչեցեալ բարձրագոյնս հաստատեալ կանոնադրութեան մինչ ցայն աստիճան, զի ծայրագոյն հոգևոր իշխանութիւնն Հայոց, յընթաց տասնեակ ամաց, մաքառելով ընդդէմ բռնութեանց, հալածանաց և իրաւաւրկութեանց ժողովրդական եկեղեցոյս և այլ ազգային հաստատութեանց մերոց, աշխատեալ է վասն հիմնելոյ զթեմական ժողովս և վխորհուրդս ազատ մասնակցութեամբ և ընտրութեամբ ժողովրդականաց մերոց, վասն որոյ երջանկայիշատակ նախորդք Մեր Տ. Տ. Մկրտիչ Խրիմեան և Տ. Տ. Մատթէոս Իվարիլեան կաթողիկոսք ամբաստանեալ եղեն ի կողմանէ կենտրոնական կառավարութեան Ռուսաց ի հակապետական ընթացս:

Ի 1917 ամի յեղաշրջմամբ կառավարութեան Ռուսիոյ թոթափեցաւ բռնապետական լուծն, զկնի որոյ միայն հնար եղև և յաջողեցաւ Մեզ ի նմին իսկ ամի հրաւիրել աստ ի Սբ. Էջմիածին զհամագումար կազմեալ ի կուսակրօն և յաշխարհիկ հոգևորականաց Հայոց Ռուսաստանի վասն խորհրդակցութեան և վասն մշակման ծրագրաց բարենորոգութեան Եկեղեցոյս Մերոյ: Եւ այնուհետև մինչ Մեք զմտաւ ածեալ ընդ փոթ կազմակերպել զազգային-եկեղեցական ժողով, հրաւիրելով յամենայն կողմանց և ի թեմօրէից զհոգևոր և զաշխարհիկ պատգամաւորս, զընտրեալս ի ժողովրդականաց Մերոց, տարաբախտաբար իրադարձութիւնք և հանգամանք ցաւայիք, աղետաբեր պատերազմք և խռովութիւնք յաշխարհիս մերում արգելք եղեն Մեզ ի կատար ածել զցանկալի մտադրութիւն և զորոշումն Մեր, վասն որոյ եկեղեցական-վարչական, կրօնական-ծիսական և այլ բազմազան ազգային խնդիրք և գործք բարենորոգութեան և բարեկարգութեան մնացին յանորոշ վիճակի, սակայն պահանջէին ի Մենչ զվախճանական տնօրէնութիւն և զշուտափոյթ կարգաւորումն:

Արդ՝ ի նկատի առեալ Մեր զայս ամենայն հանգամանս և զպայմանս և զպարագայս ժամանակիս և Մայր Աթոռոյս, որպէս և զանջատումն Եկեղեցոյ ի պետութենէ ըստ քաղաքական օրինաց Խորհրդային Իշխանութեան, որով «Պօլօժենիա» նախկին պետական կանոնադրութիւնն, ուրեմն և Սինօդն Հայոց Սբ. Էջմիածնի, արդէն իսկ կորուսանէ զիրաւական և զբարոյական նշանակութիւն և զազդեցութիւն իւր, և տեսեալ Մեր, զի չէ մարթ փութով հրաւիրել զազգային-եկեղեցական ժողով, որ է լիազօր մարմին և ազատ տնօրինող ամենայն գործոց և խնդրոց վերաբերելոց բարենորոգութեան - Հայաստանեայց Եկեղեցոյս ըստ կամաց և աւանդական կարգաց Եկեղեցոյ Մերոյ, և տեսեալ Մեր, զի Մեք ևս կամք ծանրաբեռնեալ ամօք և վշտօք բազմօք և զի այլ ևս անհնարին համարիմք թողոյ զայդ ամենայն խնդիրս և զգործս յանորոշ վիճակի, առանց սահմանման և վախճանական որոշման, ի նկատի առեալ նաև զգրութիւնս, ընկալեալս ի Միաբանութենէ և զմանրամասն բացատրութիւնս Արքեպիսկոպոսաց և Եպիսկոպոսաց Մայր Աթոռոյս, նոյնպէս և զդիմումն առ Մեզ ի թեմակալ Առաջնորդաց և յականաւոր ազգայնոց ի թեմօրէից Մերոց, ուստի Մեք Ծայրագոյն Պատրիարք և Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց և Պետ Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցոյ, անհրաժեշտ և անյետաձգելի վարկաք Հայրապետական Կոնդակաւ Մերով հաստատել առ Մեզ ի Մայր Աթոռոց ժամանակատրապէս, մինչ զկազմակերպումն ազգային-եկեղեցական ժողովոյ, զԳերագոյն Հոգևոր Խորհուրդ ի տեղի Սինօդի և Դիանի Մերոյ, ըստ այսմ.

ա) Գերագոյն խորհուրդ Հայոց Սբ. Էջմիածնի կապմեալ կայ ընդ նախագահութեամբ Մերով ի վեցից փորձառու Արքեպիսկոպոսաց և Եպիսկոպոսաց, որք են՝ Գերաշնորհ Ս. Մեսրոպ, Ս. Նորեն և Ս. Բագրատ Արքեպիսկոպոսունք, Գերապատի Ս. Գարեգին, Ս. Զաւեն և Ս. Գիտ Եպիսկոպոսունք:

բ) Կարգեմք վամենայն առաջնորդն թեմօրէից Մերոց անդամն Գերագոյն Հոգևոր խորհրդոյ և ի ժամ ներկայութեան նոցա աստ ի Սբ. Էջմիածին և կամ ի դէպս անհրաժեշտութեան յատուկ հրադիրանօք եկեսցեն և մասնակից լիցին ժողովոց Գերագոյն խորհրդոյ:

գ) Ի բացակայութեան Մերում ի ժողովոց Գերագոյն խորհրդոյ, Տեղակալն Մեր է նախագահող խորհրդոյն:

դ) Ամենայն խնդիրք և գործք կրօնականք, վարչականք և տնտեսականք Մայր Աթոռոյս, եկեղեցեաց և թեմօրէից Հայաստանի և արտասահմանի արկանին ընդ քննութեամբ յատենի Գերագոյն խորհրդոյ և ստանան վճախճանական որոշումն և վլուծումն:

ե) Գերագոյն Հոգևոր խորհուրդն պարտ է ըստ հնարատրութեան և ներման հանգամանաց, փութացուցանել վկայմակերպումն ազգային-եկեղեցական ժողովոյ, ստանալով ի բարեպատեհ ժամանակի վթոյլատուութիւն ի խորհրդային իշխանութենէ Հայաստանի:

Ծանուցանելով վվերոհիշյալ Հայրապետական կարգադրութիւնս ամենեցուն Ձեզ, սիրելի եղբարք և որդեակք, լիայոյս եմք, զի դուք և ամենեքեան ի բացառիկ ժամանակի Մերում, միշտ և հանապազ աջակից և սատար լիջիք Գերագոյն Հոգևոր խորհրդոյս Սրբոյ Էջմիածնի յամենայն գործս, որք հային ի բարենորոգումն, ի բարգաւաճումն և ի պայծառութիւն Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցոյս և այլ ազգային հաստատութեանց մերոց ընդ ամենայն տեղիս:

Օրհնելով զՁեզ վամենեսեան, մաղթեմք ի Տեառնէ պարգևել Ձեզ իմաստութիւն և զօրութիւն վասն ի կատար ածելոյ վամենայն պարտիս Ձեր առ Մայր Աթոռս, առ Հայաստանեայց Սբ. Եկեղեցին ամենայն եռանդեամբ և սրբութեամբ:

Ողջ լերութ, զօրացեալ շնորհօք Սուրբ Հոգւոյն և յսէտ օրհնեալ ի Մէնջ: Ամէն:

ՎՇՏԱԼԻ ԳԵՈՐԳ Ե.
ԾԱՅՐԱԳՈՅՆ ՊԱՏՐԻԱՐԷ ԵՒ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

Ի 1 Յունուարի 1924 ամի

Ըստ Տօմարիս ՌՅՀԳ (1373)

ի Հայրապետութեան Մերոյ ԺԳ. ամի

յԱրարատեան Մ. Աթոռ Ս. Էջմիածնի.

Ի Վաղարշապատ.

Թ. 1.

